

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

28 ianuarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în componența:

Președinte – Constantin Gurschi,

judecători – Elena Covalenco, Andrei Harghel, Ion Ahiliuc, Iurie Diaconu

a judecat în ședință publică recursul în anulare declarat de administratorul S.C. „Legilux” S.R.L., Fotescu Marcel, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 iulie 2013, în cauza penală privindu-l pe

Garaciur Lilian Alexandru, născut la 06.04.1974, originar și domiciliat r-nul Florești, sat. Napadova.

Termenul de examinare a cauzei:

1. 02.10.2012 – 19.02.2013 (prima instanță)

2. 29.05.2013 – 03.07.2013 (instanța de recurs)

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Reprezentantul S.C.”Legilux” SRL, care a susținut recursul în sensul declarat.

Procurorul Graur Dumitru, care a solicitat admiterea recursului declarat de S.C.”Legilux” SRL.

Avocatul Razdorojnaia Tatiana în numele inculpatului Garaciur L., a solicitat respingerea recursului declarat de S.C.”Legilux” SRL și s-a pronunțat pentru menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 iulie 2013.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Telenești din 19 februarie 2013, pronunțată în baza acordului de recunoaștere a vinovăției, Garaciur L. a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(l) CP și condamnat la 200 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Acțiunea civilă a fost admisă și s-a dispus încasarea de la SRL „Legilux” în beneficiul lui Rusnac E. prejudiciul material în sumă de 1972,42 lei și prejudiciul

moral în sumă de 5000 lei, precum și taxa de stat în beneficiul statului în mărime de 150 lei.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că, la 18 iulie 2012, aproximativ la ora 06.00, Garaciur L., conducând automobilul de model „Dacia Logan”, cu n/î C OP 815, și avându-i ca pasageri pe Sochircă A. și Rusnac E., se deplasa din mun. Chișinău spre mun. Bălți pe banda regulamentară a traseului. În regiunea sat. Bănești, Telenești, a ignorat prevederile pct. 14 lit. a), 45 alin. (1) lit. a), c), d) al Regulamentului Circulației Rutiere, ațipind la volanul automobilului, a pierdut controlul asupra lui, în rezultatul căruia s-a tamponat cu remorca unui automobil de model "Orthaus" n/î C AR 781, condus de Țurcan A., ce se deplasa regulamentar în aceeași direcție.

În urma impactului, pasagerilor Sochircă A. și Rusnac E. le-au fost cauzate vătămări corporale medii, cu dereglarea sănătății de lungă durată.

3. Sentința a fost atacată cu recurs de către directorul general a S.C. „Legilux” S.R.L., Fotescu M., solicitând casarea acesteia în latura civilă, motivând cu faptul că, au fost încălcate grav drepturile sale ca parte civilmente responsabilă prevăzute în art.73, 74 CPP, dreptul la un proces echitabil prevăzut de art.6 CEDO, fiindcă a fost obligată la recuperarea daunelor materiale și morale, fără ca S.C. „Legilux” să fi fost atrasă în proces și recunoscută parte civilmente responsabilă la faza urmării penale, or, la judecată, fără a fi citată la ședința de judecată, unde să-și poată apăra interesele, precum și, Legea cu privire la asigurări nr.407 din 21.12.2005, întrucât la momentul accidentului rutier automobilul deținea poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă la CIA „Asito” SA, persoana juridică, care în primul rînd poartă răspundere civilă conform contractului de asigurare.

4. Prin decizia Curții de Apel Bălți din 03 iulie 2013, a fost respins ca inadmisibil recursul directorului general a S.C. „Legilux” S.R.L., Fotescu M., cu menținerea sentinței fără modificări.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a constatat că, judecarea cauzei în instanța de fond a avut loc în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției cu respectarea prevederilor stipulate în Capitolul III, art.504 -509 CPP.

Instanța a reținut că, la examinarea cauzei în atare procedură, legiuitorul a admis în calitate de părți a procesului: procurorul ca reprezentant al învinuirii (inclusiv al intereselor părții vătămate) și inculpatul cu apărătorul său. Acestea fiind persoanele care în corespundere cu art. 438 raportat la art. 401 CPP, dispun de dreptul contestării în ordine de recurs a sentinței de condamnare, adoptată în cauza ce a fost examinată în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, invocându-se doar temeiurile strict stipulate de dispoziția art. 509 alin. (6) CPP, nefiind inclusă soluționarea acțiunii civile.

Instanța de recurs a conchis că, SRL "Legilux" este lipsită de posibilitatea contestării legalității sentinței adoptată în cauza lui Garaciur L., atât după calitatea procesuală, cât și după temeiul invocat.

6. Decizia instanței de recurs este atacată cu recurs în anulare de către administratorul S.C. „Legilux” S.R.L., Fotescu M., care solicită casarea sentinței Judecătoriei Telenești din 19 februarie 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de

Apel Bălți din 03 iulie 2013, în privința lui Garaciur L., în latura civilă, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de recurs, fiindcă instanțele de judecată au comis grave erori prin încălcarea drepturilor S.C. „Legilux” la apărare, la un proces echitabil și principiile egalității armelor și a unui proces contradictoriu, prevăzute de art.20, 26 din Constituția Republicii Moldova și art.6 CEDO, încălcări care constituie un viciu fundamental ce afectează hotărârile pronunțate în cauză referitor la soluționarea acțiunii civile.

7. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 455 alin. (2) pct. 7) CPP, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă conținutul și motivele recursului în anulare cu menționarea temeiurilor prevăzute de art. 453 CPP și cu argumentarea ilegalității hotărârilor atacate prin prisma temeiurilor respective.

Articolul 453 alin. (1) CPP, stipulează expres care sunt temeiurile de declarare a recursului în anulare, și anume, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Recurrentul invocă în recursul său că, instanțele de judecată inferioare au încălcat prevederile art.6 CEDO – dreptul la un proces echitabil, întrucât nu s-a respectat procedura de examinare a acțiunii civile în procesul penal.

Colegiul menționează că, consacrarea dreptului la un proces echitabil în plan internațional s-a realizat prin intermediul celor mai importante instrumente juridice de garantare a drepturilor omului, fie tratate internaționale universale cu valoare generală ori specializate, fie tratate regionale cu valoare generală ori specializate.

Astfel, potrivit art.10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului „orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil și public de către un tribunal independent și imparțial care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra oricărei acuzați în materie penală îndreptate împotriva sa”.

În cuprinsul Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, la art.14 alin.(1) se menționează că „orice persoană are dreptul ca litigiul în care se află să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decidă fie asupra temeiniciei oricărei învinuiri penale îndreptate împotriva ei asupra contestațiilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil”.

Conform art.6 din Convenție „Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa...”.

O situație distinctă privitoare la acțiunea în despăgubiri este aceea în care, în cadrul procesului penal, sub o formă sau alta, în funcție de specificitatea normelor

procesual penale naționale în materie, acțiunea civilă este alăturată sau trebuie să fie alăturată acțiunii penale; dreptul la despăgubiri se naște din săvârșirea infracțiunii, care este și o faptă cauzatoare de prejudicii. Ca principiu, Curtea a decis că arunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit.

De asemenea, deși, în principiu, o procedură în fața jurisdicției respective nu poartă decît asupra temeiniciei „acuzăției penale”, pentru aplicabilitatea art.6 parag.1 este decisiv dacă, de la data cînd a fost posibilă constituirea de partea civilă și pînă la încheierea procedurii penale, latura civilă era strîns legată de derularea procedurii penale, adică în ce măsură aceasta din urmă condiționa latura civilă sau, altfel spus, era determinată pentru posibilitatea obținerii reparării prejudiciului suferit.

În speță, partea vătămată Rusnac E. a fost recunoscută în calitate de parte civilă în cauza penală în privința lui Garaciur L., în baza ordonanței organului de urmărire penală în persoana ofițerului de urmărire penală la data de 14 august 2012 (f.d.57), iar ulterior, pe parcursul examinării cauzei penale în instanța de fond a înaintat acțiune civilă, solicitînd încasarea prejudiciului material și moral de la partea civilmente responsabilă SRL „Legilux” (f.d.155).

Această acțiune a fost admisă integral prin sentința adoptată în cauză, motivînd că, potrivit conținutului art.1410 alin(2) Cod Civil, obligația de reparare a prejudiciului revine persoanei care posedă izvorul de pericol sporit în baza dreptului de proprietate ori în alt temei legal sau persoanei care și-a asumat paza izvorului de pericol sporit. Fiind constatat că, la momentul producerii accidentului rutier izvorul de pericol sporit, și anume, automobilul Dacia Logan se afla în proprietatea SRL”Legilux”, cu mențiunea ca SRL „Legilux” să se adreseze cu acțiune în regres către Garaciur L.. (f.d.226).

Colegiul penal constată faptul că, instanța de fond eronat și neîntemeiat a admis această acțiune, întrucît nu a respectat prevederile stipulate în Titlul VII, Capitolul I, acțiunea civilă în procesul penal.

Art.220 CPP, prevede că, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală și se aplică normele procedurii civile dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări.

Colegiul statuează că, potrivit art.219 alin.(1) CPP, acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Pct.10 din hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 09.10.2006 Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, stipulează că, prin prisma art.219 alin.(4) CPP, paguba

morală va fi încasată de la persoana condamnată pentru săvârșirea infracțiunii și nu de la proprietarul izvorului.

Posesorul izvorului de pericol sporit nu răspunde pentru prejudiciul moral dacă demonstrează că izvorul de pericol sporit a ieșit din posesiunea lui ca urmare a acțiunilor ilicite ale unor terți. În acest caz, răspunderea îi revine persoanei care a dobândit în mod ilicit izvorul de pericol sporit. În măsura în care posesorul izvorului de pericol sporit este vinovat de faptul că izvorul a ieșit din posesiunea sa, el va răspunde pentru prejudiciu în mod solidar cu persoana care l-a dobândit în posesiune în mod ilicit.

Prin urmare, instanța de fond, vădit greșit a decis impunerea persoanei juridice, ca posesor al izvorului de pericol sporit, să recupereze dauna morală.

Mai mult ca atât, instanța de fond nu a luat în considerație hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.6 din 24.12.2010 privind judecarea cauzelor penale în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, în care se indică că, la examinarea cauzei în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, instanța de judecată se va pronunța asupra acțiunii civile (inclusiv asupra prejudiciului moral) numai în cazul în care inculpatul o recunoaște integral. Dacă inculpatul nu recunoaște acțiunea civilă sau o recunoaște parțial, instanța va proceda în modul prevăzut de art. 225 alin (3) CPP.

Din materialele cauzei, reiese că, au fost încălcate drepturile SRL „Legilux” prevăzute de art.74 CPP, deoarece aceasta nu a fost recunoscută în modul prevăzut de lege ca parte civilmente responsabilă, nu a fost făcută cunoștință cu acțiunea civilă, depusă în cauză, nu sunt probe care ar confirma că, partea a fost înștiințată legal despre examinarea acțiunii civile înaintate de partea civilă, întrucât lipsește dovada de primire a acestei comunicări (art.236,239,242 CPP).

Din considerentele expuse, Colegiul lărgit conchide că, temeiurile invocate de recurent și-au găsit confirmare la judecarea recursului, hotărârile instanțelor de judecată sunt afectate de un viciu fundamental legat de nerespectarea drepturilor constituționale a unei persoane juridice, la caz a S.C. „Legilux” SRL, la un proces echitabil.

Ca urmare hotărârea atacată urmează a fi casată parțial, în ce privește modul cum s-a soluționat acțiunea civilă, explicînd părții civile Rusnac E. dreptul de ași soluționa pretențiile materiale și morale, survenite în rezultatul infracțiunii comise de către Garaciur L., printr-o acțiunea civilă, depusă în cauză, în ordinea procedurii civile.

8. În conformitate cu art. 434-435 alin. (1) pct. 2) lit.c), art.457 CPP, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul în anulare declarat de administratorul S.C. „Legilux” S.R.L., Fotescu Marcel, casează parțial sentința Judecătorei Telenești din 19 februarie 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 iulie 2013, în privința lui **Garaciur Lilian Alexandru**, în latura civilă, explicînd părții civile Rusnac Elena dreptul de a soluționa acțiunea civilă, depusă în cauză, în ordinea procedurii civile.

În rest hotărârile atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțarea integrală la data de **11 februarie 2014** ora **09:30**.

Președinte:

Constantin Gurschi

Judecători:

Elena Covalenco

Andrei Harghel

Ion Ahiliuc

Iurie Diaconu